

Krystyna CHAŁAS, Adam MAJ, *Nauczanie Jana Pawła II w procesie wychowawczo-dydaktycznym szkoły*, t. 1: *Edukacja przez projekty drogą zgłębiania nauczania Jana Pawła II*, Kraków: Wydawnictwo Scriptum 2020, ss. 486. ISBN: 978-83-66084-83-4.

DOI: <https://doi.org/10.18290/rped21132.11>

UWAGI OGÓLNE

Pojęcie „projekt” na trwale zagościło w języku polskim i w wielu dyscyplinach nauki. Najczęściej jest odnoszone do ciągu działań mających na celu realizację określonych zamierzeń poprzez zastosowanie określonego schematu postępowania, zwykle zespołowego. Projekty są także obecne we współczesnej edukacji, stanowiąc nowatorski sposób poznawania i przetwarzania przez ucznia otaczającej go rzeczywistości. Jednak wykorzystanie metody projektu w zgłębianiu myśli Jana Pawła II zaskakuje, bo w dość powszechnym przekonaniu to nauczanie winno być przekazem odgórnym, który – jak się wydaje – zabezpiecza myśl papieską przed uszczupleniem bądź niewłaściwą interpretacją. Tymczasem autorzy zdecydowali się na metodę projektu, w której uczeń nie jest traktowany jako przedmiot oddziaływań pedagogicznych, kształtowany zgodnie z narzuconym modelem dostosowanym do odgórných celów nauczania. Jest natomiast osobą współodpowiedzialną zarówno za sam proces zdobywania wiedzy, jak i jego rezultaty, a towarzyszący uczniowi nauczyciel/wychowawca jest dojrzałym i świadomym przewodnikiem na drodze odkrywania aksjologicznych wyzwań. Należy pogratulować autorom tej decyzji.

Lektura recenzowanej książki w pełni uzasadnia tę metodykę, gdyż myślenie projektowe nie było obce Janowi Pawłowi II. Papież nie obawiał się, iż jego nauczanie zostanie niewłaściwie zinterpretowane, bo wierzył w zdolność młodego człowieka do poszukiwania prawdy, a jednocześnie doceniał rolę tych, którzy mu w tym procesie towarzyszą. Deweyowski model poznawania świata wartości zyskuje w ten sposób osadzenie, które zabezpiecza wychowanka przed zagubieniem we współczesnym galimatiasie aksjologicznym.

Transmisja nauczania Jana Pawła II do codziennego życia społeczeństw i poszczególnych osób jest jednym z najważniejszych zagadnień związanych z pogłębianiem znajomości nauczania świętego Papieża. Podjęta w recenzowanej pracy próba wykorzy-

stania do tego metody projektowej wypadła niezwykle pomyślnie. W zamyśle autorów książka ma dać podstawy teoretyczne i metodyczne do pracy projektowej, zgłębiającej papieskie nauczanie. Jednocześnie zawiera bardzo szeroki zasób propozycji projektów opracowanych na podstawie nauczania Jana Pawła II. Tworzy to spójną i logiczną całość. Dzięki temu podstawy teoretyczne są odniesione do praktyki wychowawczej, a ona z kolei jest pogłębiona solidną teorią.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE

Pierwsza, teoretyczna część pracy przybliży czytelnikowi genezę metody projektowej, co jest słusznym zabiegiem. Dzięki treściom zamieszczonym w pierwszym rozdziale łatwiej uświadomić sobie, jak ważną rolę ta metoda odgrywa w edukacji. W tekście znajdują się odwołania do szerokich doświadczeń prof. Krystyny Chałas w pracy projektowej, dzięki czemu rozważania są w dużym stopniu ukonkretnione. Ważną częścią tego rozdziału jest opis metodyki realizacji projektów. W ten sposób książka zyskuje istotny walor, jakim jest rozwinięcie teorii dydaktyki ogólnej w zakresie metod nauczania. Jest to szczególnie istotne w perspektywie analizy drugiej części książki, zawierającej propozycje projektów. Metaspójrzanie na główny problem badawczy książki gwarantuje jej solidne osadzenie w teorii nauczania, która zyskuje cenne dopowiedzenie.

Drugi rozdział zwraca uwagę na pedagogię Jana Pawła II. Stanowi także uzasadnienie zastosowania metody projektowej w poznawaniu treści Jego nauczania. Przyjęcie schematu: „Ja wobec Boga, wobec samego siebie, wobec drugiego człowieka, wobec świata” pokazuje szerokie perspektywy pracy metodą, która ma ważny wymiar społeczny – uczy współpracy, zmienia środowisko oraz uczestników projektu. Ma także wymiar wertykalny, przez co kształcenie i wychowanie nabiera charakteru integralnego.

W trzecim rozdziale autorzy przedstawili pedagogiczne podstawy zalecanej przez nich metody w odniesieniu do teorii personalizmu pedagogicznego/pedagogiki personalistycznej, teorii integralnego rozwoju i wychowania, a także teorii społecznego uczenia się. Rzetelna analiza literatury przedmiotu pokazała, że w wymiarze pedagogicznym zasadne jest stosowanie metody projektu do wdrażania wychowanka w świat wartości. Edukacja aksjologiczna zyskuje na tym niebywale.

Druga część książki zawiera propozycję stu projektów dotyczących zgłębiania myśli Jana Pawła II. Dzięki temu znacznie łatwiejsze jest praktyczne upowszechnienie nauki, co jest istotnym celem recenzowanej książki. Projekty stanowią efekt niezwykle pracochłonnej i kreatywnej pracy, która pozwoliła na ujęcie podstawowych zagadnień zaczerpniętych z nauczania Jana Pawła II w proponowanej formie metodycznej. Schemat projektu jest prosty i czytelny, a dobór tekstów Jana Pawła II właściwy. Świadczy on o dużej znajomości nauczania papieskiego. Można przypuszczać, że ta część książki zyska najwięcej czytelników wśród pedagogów, wychowawców, nauczycieli, a także studentów kierunków pedagogicznych i nauczycielskich.

KONKLUZJA

Należy pogratulować autorom koncepcji książki i jej wykonania. Książka stała się sama w sobie interesującym projektem, który przybliżyła tę metodę pracy dydaktyczno-wychowawczej w odniesieniu do percepcji nauczania Jana Pawła II. Biorąc pod uwagę treść zagadnień poruszanych w recenzowanej publikacji, należy podkreślić jej kreatywność i nowatorskość.

Prof. dr hab. Krystyna Chałas i ks. dr hab. Adam Maj, prof. KUL przygotowali bardzo obszerny, merytorycznie i formalnie poprawny oraz nowatorski prezent związany ze 100-leciem urodzin Karola Wojtyły, późniejszego Papieża. Jak każdy prezent, by móc się nim w pełni cieszyć, wymaga rozpakowania i zapoznania się z jego zawartością, ale to już zadanie dla Czytelników.

*Ks. dr hab. Grzegorz Godawa
kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
e-mail: grzegorz.godawa@upjp2.edu.pl*

Marta BUK-CEGIELKA, Anna BADORA, *Nauczanie Jana Pawła II w procesie wychowawczo-dydaktycznym szkoły, t. 2: Nauczanie Jana Pawła II w procesie lekcyjnym*, Kraków: Wydawnictwo Scriptum 2020, ss. 252.

ISBN:978-83-66812-00-0.

DOI: <https://doi.org/10.18290/rped21132.12>

Proces lekcyjny jest tą kategorią dydaktyczno-wychowawczą, która domaga się permanentnego poznawania i zagospodarowania. Dziedzictwo Jana Pawła II bez wątpienia stanowi źródło mądrości, które powinno stać u podłoża nie tylko ładu społecznego, ubogacania tożsamości osobowościowej nauczyciela i ucznia, ale jest doskonałym imperatywem dającym nowe impulsy dla procesu lekcyjnego.

Wczytując się w recenzowaną publikację należy stwierdzić, że mamy w każdej z jej czterech części do czynienia z intelektualną uczciwością i doświadczeniem zdobytym przy uprawianiu nauki ludzi zajmujących się profesjonalnie dydaktyką na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. To w tymże Uniwersytecie, w Katedrze Dydaktyki, Edukacji Szkolnej i Pedagogii, kierowanej przez Panią Profesor Krystynę Chałas – intensywnie i w duchu twórczej innowacyjności, powstają dzieła naukowe i praktyczne inicjatywy ubogacające nie tylko świat nauki, lecz także zagospodarowujące praktycznie przestrzeń szkolną i wychodzące czyny na rzecz uczniów. Można stwier-